

Filòleg, sí. Però... també escriptor?

As a rule, the critics —I speak, of course, of the higher class, of those in fact who write for the sixpenny papers— are far more cultured than the people whose work they are called upon to review. This is, indeed, only what one would expect, for criticism demands infinitely more cultivation than creation does.

Oscar Wilde, *The Critic as Artist* (1890)

Leer, por lo pronto, es una actividad posterior a la de escribir: más resignada, más civil, más intelectual.

Jorge Luis Borges, *Historia universal de la infamia* (1935)

Semblantment a la lírica, per a la qual, com és prou sabut, solen ser ara i adés d'indigència els temps, la filologia tampoc no passa per un grau de valoració, ja que no evidentment òptim, ni tan sols gaires vegades ponderat i equànim.

Esquarterada aparentment en tot d'altres disciplines vàries —lingüística, crítica literària, *cultural studies*, etc.—, la seva persistència, mal sigui només a efectes purament denominatius, sovint obeeix a raons més de pura inèrcia que no pas d'operativitat substantiva.

Per això convé, també de manera recurrent, recordar-ne l'oportuna definició que va fer-ne Rudolf Pfeiffer a la seva *Geschichte der klassischen Philologie* (1921), segons la qual la filologia fóra l'art de comprendre, d'explicar i de restablir la tradició literària.

No és pas, doncs, cosa de menystenir, aquesta activitat aplicada que, servint-se de tants coneixements com calgui, manllevats de la ciència històrica, de la gramàtica, de l'ecdòtica, de la mètrica, de la traductologia, etc., aspira ni més ni menys que a això: a saber llegir i a formar en una tal pràctica els corresponents professionals.

Sobta llavors majorment, per això mateix, com fins i tot entre gent d'aquest gremi hi hagi qui manifesti una admiració babaua pels anomenats «creadors». I que, en ignara conseqüència, afegeixi en les seves credencials, al títol de filòleg, el d'escriptor. Talment no n'hi hagués prou amb el primer, és a dir, amb el que faculta com a lector professional. O com si, en la mesura que un advocat, un metge, un inspector, sovint han de redactar el resultat de les respectives feines, aquests haguessin de ser per això igualment considerats com a «escriptors».

No s'hi val, doncs, a confondre filòlegs amb plumífers. Perquè, enfront de l'escriptura, la lectura hi és preeminent, per les raons apuntades per Wilde i per Borges. Perquè ningú no és capaç d'escriure si no ha llegit molt abans, tal com argumenta Cécile Ladjali en diàleg amb George Steiner en llur conjunt *Éloge de la transmission* (2003). Perquè, segons encertat símil de Claudio Guillén (*El País*: 24-I-1983), una cosa són els ocells i una altra de ben diferent són els ornitòlegs (per més –o menys– vistosos, piulaires i emplomallats que puguin ser aquells i per poc –o molt– racionals, empírics i amesurats que es mostrin aquests).

En definitiva, que si els escriptors, en el millor dels casos, no passen de ser sinó agents d'aquesta manifestació patològica (no per això, o just per això, menys genial a vegades) del llenguatge que anomenem literatura, els filòlegs, quan són competents, en són els més eficaços analistes i els més clarividents valoradors.